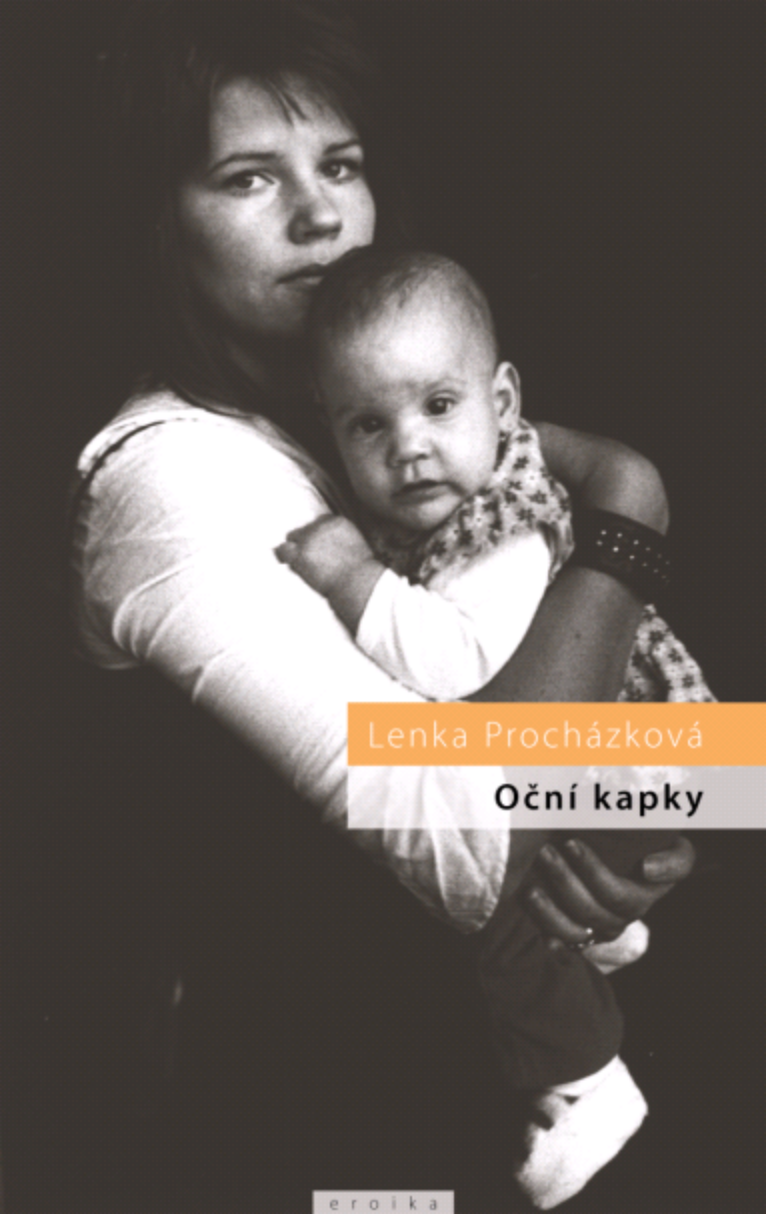

Lenka Procházková

Oční kapky

eroika

Lenka Procházková
Oční kapky

Eroika

Lenka Procházková

Oční kapky

Eroika

© Lenka Procházková, 1982
Cover photo © Jindřich Štreit
© Eroika, 2009

ISBN 978-80-86337-84-5

část první

1

„Na ostrově Hokkaidó kuká v lese kukaidó.“ Slyšela ta slova už v polosnu a pak je i viděla. Les byl smíšený, dost řídký a kukaidó nebyla kukačka, ale sova s ohromnýma oranžovýma očima.

Jakub přestal číst, zavřel časopis, odložil ho vedle postele a zhasl. Sova přikryla oči šedými klapkami, leskly se jako kovové a na spodních okrajích měly směšné trčavé řasy.

Spala neklidně. Břicho měla položené vedle sebe jako nacpaný batoh, při každé změně polohy se budila, postel byla pro tři úzká. Pozdě k ránu se šla napít a pak už neusnula vůbec. Poslouchala noční tramvaje, které svištěly dole pod kopcem a míjely refýže bez zpomalení, protože spěchaly do vozovny.

Jakub zdravě oddechoval, ručičky budíku světélkovaly půl čtvrté, dítě se cukavě zatetelilo a hned potom ucítila na vnitřní straně stehen lepkavou vlhkost. Opřela se dlaněmi o postel, udiveně si sedla. Okno bylo ještě tmavé, dům tichý. Nemotorně vstala a tiše přešla do koupelny.

Rozsvítila, vysoukala si noční košili a strnula ve vyděšeném předklonu. Chviličku ještě doufala, že se jí to děje jen v nějakém snu, fascinovaně pozorovala červenou kaluž, která se ošklivě zvětšovala na bílých dlaždicích u jejích nohou. Pak ji rozkmitala zimnice a ona pochopila, že musí jednat.

„Bože, Pavlínko, tak špatně ti to začíná,“ naříkala maminka a všechno jí padalo z ruky. „Bolí tě něco? Máš bolesti?“

„Nemám. Jak je to možný, mami, že mě nic nebolí?“

„Nevím. Musíme spěchat.“

„Před chvilkou ještě kopal, cítila jsem ho. Je to sotva pět minut, co ještě kopal.“

„Kde máš ten kufřík?“ ozval se za dveřmi Jakub.

„Ve skříni.“

„Není to jenom zbytečnej poplach?“ ujišťoval se a zmáčkl kliku.

„Nechoď sem!“ vykřikla.

Ale on už vkročil.

O chvíli později ji nesl v náručí ze schodů, vnímala napjaté svaly jeho paží, a když se na odpočívadle zastavil, aby se nadechl, otočila hlavu a v chabém světle žárovky spatřila matčinu drobnou postavu v kožíšku, nad kterým trčely spánkem rozvrabčené vlasy.

„Nemusíš jezdit s náma. Zůstaň doma,“ řekla přes rameno.

„Já chci jet. Musím být přece u toho,“ hlesla maminka a pracně držela na tváři svůj známý povzbudivý úsměv, který měla vyhrazen pro okamžiky rodinných i národních tragédií a který Pavlu poplašil víc, než kdyby matka vzlykala a lomila rukama. Nakonec u toho stejně zbydu sama, pomyslela si a přitiskla se k Jakubovi.

„Celá se klepeš. Bolí to moc?“ zeptal se udýchaně.

„Ne. Vůbec to nebolí. Mám jenom zimnici.“

„To asi z té ztráty krve.“

„Kolik litrů má člověk?“ napadlo ji věcně.

„Asi tak šest, nebo možná sedm,“ usoudil, kopnutím otevřel domovní dveře a vynesl ji do bledé noci.

Pak už ležela na sklopeném sedadle, na hlavě cítila maminčinu dlaň, chvěla se jí ve vlasech jako ptáček uvízlý v rákosí a přivřenýma očima pozorovala couvající světla semaforů, oranžové oči zlověstných soviček.

Město ještě dospávalo, pod koly auta se měkce rozprskávaly závěje mokrého sněhu. Mám vlastně veliké štěstí, že se to stalo v noci, že jsou prázdné silnice a že byl Jakub u mě, říkala si. Vymotala z deky levou ruku a položila mu ji na rameno.

Otočil k ní od volantu tvář. „Jak je ti?“

„Ještě to nebolí,“ odpověděla a paže jí malátně sklouzla zpátky na oblé a teď podivně tvrdé břicho. Jenže by mě to

mělo bolet, to je určitě špatné, že nemám bolesti, uvědomovala si.

Zavřela oči, aby se mohla lépe soustředit na své tělo. Stěrače kovově odcvakávaly vteřiny a ona v duchu oslovila dítě. „Pohni se, Vojto, dej mi znamení. Jenom trošku se pohni, abych věděla. Moc tě prosím, pohni se trošku. Prosím tě!" Tiskla rozevřené dlaně na břicho, ale necítila nic, jen tikání vlastního tepu v zápěstích.

Stěrače dál odčítaly vteřiny, ano, ano, ne, ne, pak se auto prudce zhouplo, asi přejížděli tramvajové koleje.

„Kde jsme? Kde už jsme?"

„Na nábřeží. Ještě dvě minuty," odpověděl rychle Jakub.

„Mami."

„Ano, broučku?"

„Dají mi narkózu?"

„To víš, že jo. Ale třeba to půjde normálně, neboj se."

„Já se nebojím o sebe."

„Já vím, Pavlínko."

Všechno bylo přece v pořádku, celých devět měsíců bylo všechno v pořádku. Chodila jsem na kontroly, to by snad doktor poznal, kdyby to nebylo v pořádku. Snad by to musel poznat! Nebo taky ne. Nebo to prostě nepoznal. Jak to teď vypadá, tak to nepoznal. I když je to dobrej doktor, tak to nepoznal. Spletl se. Nepoznal to. Vojta už tak dlouho nekope. Možná už je mrtvý. Možná že už mám v břiše mrtvé dítě.

„Mami!"

„Nesedej si! Musíš klidně ležet. Už jsme tady."

„Jdu pro nosítka." Jakub vyskočil z auta a rychle přeběhl k ozářené vrátnici.

„Máš v tom kufříku všechno, co potřebuješ?" odvracela maminka pozornost k prkotinám.

„No jo," odsekla.

„Neboj se, teď už se nemusíš ničeho bát, krásně jsme to stihli," drmolila matka dál svoji optimistickou úložku a Pavla zatínala zuby, aby nezačala hystericky řvát.

Někde nablízku zavrzaly kroky ve sněhu, pak se dvířka na její straně prudce otevřela. Uviděla Jakubovu rozčilenou tvář.

„Už jdou?“

„Ne. Ten kretén na vrátnici mi tvrdí, že v nemocnici žádný nosítka nemaj. Prej jsme měli volat sanitku! Chytni se mě, odnesu tě sám.“

Odhodila deku, nadzvedla se, objala ho kolem krku.

„Pozor na břicho, nesmíš jí zmáčknout břicho,“ radila maminka.

Namáhavě s ní vymanévroval na zasněžený chodník, potom se otočil a pomalu ji nesl k porodnici.

Prohnula se v zádech, zaklonila hlavu proti tmavošedému nebi. „Už svítá,“ řekla.

Na schodišti je maminka předhonila, otevřela jim skleněné dveře a podala Pavlin kufřík rozespalému staříkovi. Asi mu vtiskla do dlaně i nějakou připravenou bankovku, protože je nenutil k přezouvání a úslužně přidržel vrátka výtahu. „S těmi nosítky mě to moc mrzí, mladá paní,“ začal.

„Nás taky,“ přerušil ho Jakub, postavil Pavlu na zem a rychle ji pohladil po tváři. „Držím ti palce.“

Kývla, stiskla rozechvělá kolena k sobě, na úsměv už neměla sílu, a vrátný zmáčkl tlačítko s číslicí pět. Výtah se namáhavě odlepil a cukavě stoupal. Do nebíčka nebo do peklíčka? Ještě zahlédla maminčinu třepotající se ruku s dvojitým snubním prstýnkem. Pak světlo náhle pohaslo a Pavlu obkroužila studená tma.

„Je vám moc zle, mladá paní?“ slyšela účastnou otázku. Jenže už neměla dech k odpovědi. V posledním okamžiku se pudově přimáčkla ke stěně kabinky, kabát pomalu klouzal po hladkém dřevě, nebylo čeho se chytit a výtah pořád ještě stoupal.

„Povíte nám, jak se jmenujete?“ ptal se zblízka hlas. Uvědomila si, že ji obtěžuje už celou věčnost. Otočila hlavu, aby mu unikla. Ale hlas nepřestával protivně bzučet, umíněně trval na odpovědi.

„Pavla," sípla tedy. Vyslovila to jen pohybem rtů a dechem. Hlasivky neměla.

„A dál? Celé jméno!"

„Pavla Suková."

„No vidíte, jak vám to hezky jde. A víte, že máte krásnou holčičku, paní Suková?" vymýšlel si další čmelák.

„Nemám. Měla jsem mít syna Vojtěcha. Jenže jsem umřela," vysvětlila jim.

Smáli se tomu.

2

„Ten herec měl tak nádherně modré oči, že si tu barvu budu pamatovat celý život. Té se asi říká nebeská modř. Proto musel hrát kladnýho hrdinu, s takovýma očima by nikdo nevěřil, že je zlej."

Tatínek se tvářil podivně.

„Co je? Ty si myslíš, že jsem se do něho hned zamilovala? Prosím tě, koukala jsem se na něj jako na krásnej přírodní úkaz. Víš, jako se lidi obdivujou zasněženejm horám nebo moři…"

„Pavlo! Vždyť ten film byl černobílej!"

„Co?"

„No jistě. Taky jsem to viděl. Je to černobílej film."

„To není pravda!"

„Ale je, broučku. Ty máš prostě barevnou fantazii."

Vzpomněla si na ten dávný rozhovor, když si prohlížela Jakubovy fotografie. Na první zdání byly taky černobílé. Ve skutečnosti přetékaly barvami. Starý divoký les byl temně zelený, jen mladé keře na okrajích mýtiny přecházely do světlejšího trávového odstínu. Oblé seskupení balvanů v popředí působilo hnědí pískovce a pokožka obou milenců, ze strany nasvícená sluncem, se zdála být růžová.

Všechny snímky si byly podobné a všechny vyzařova-

ly harmonii. Ale po delším pozorování divák vklouzl pod líbivou slupku a vycítil drsný, primitivní tón. Pavla opatrně uchopila jednu fotografii do konečků prstů a napnula paži. Takhle zdálky vypadalo to bezostyšné milování ženy a muže uprostřed hvozdů jako vzrušující momentka ze Starého zákona.

„Nejmíň půl dne jsem je přemlouval, investoval jsem do toho nevímkolik flašek, mezitím byl skoro večer, ale nakonec jsme to stihli. Je to paráda, co? To víš, musím se občas pochválit sám, když ty seš na to tak skoupá. Já totiž potřebuju slyšet, že jsem dobrej, potřebuju to… jako prase drbání."

Odložila fotografii a podrbala ho za ušima.

Přitiskl tvář k její gravidně napumpované hrudi jako k podušce, za zavřenými víčky spřádal sliby. „Až budeš zase štíhlá, nadělám ti ty nejkrásnější akty na světě. Máš dokonale symetrické paže, fotogenicky útlej krk, hezký vlasy a ostatní detaily taky nejsou marný…"

Odpočívala na gauči, hleděla na proutěný širm lampy. Trochu se pohupoval a dírkovaný stín se útulně vlnil pokojem. Jakubovo dětinské žvatlání vnímala jen útržkovitě.

„Spíš?" zvedl hlavu.

„Ne."

„Sleduješ mě?"

„Teď zrovna sleduju něco jinýho."

„Co jinýho?"

„Už půl hodiny blbne. Baví mě to."

„Vojta?"

„Kdo jinej?"

„Kope tě?"

„Má rozcvičku."

„Proč jsi mi to neřekla dřív?"

„Nechtěla jsem tě rušit… od těch fotek."

„Tohle je snad důležitější než nějaký fotky."

Sedl si, vláčně pohladil bílou tkaninu na kulatém osmiměsíčním břichu, nahmatal tvrdou vybouleninku a přitiskl

k ní teplé rty. „Hej, ty tam! Už je ti trochu těsno, co? Tak se vyloupni! Nenech nás čekat! Slyšíš mě, synu?“

Vybouleninka splaskla.

„Srab. Uhejbá,“ zasmál se Jakub.

„Nech ho. Ještě má čas. Teď je mu stejně nejlíp.“

„Jestli usne, mohli bychom se maličko pomilovat, co říkáš?“

„Radši ne.“

„Proč ne? To ti zase nakukal ten tvůj chytrej doktor?“

„To si můžu přečíst v každý zdravotnický brožuře.“

„Ty fakt věříš těm předpotopním blábolům? Osprchoval bych se a… byl bych hrozně něžnej.“

„Když já už se bojím.“

„Čeho? Prosím tě, dřív ženský k doktorovi vůbec nechodily a žádný pitomý návody nečetly…“

„To je argument?“

„Hm. Ty ho máš už teď radši než mě.“

„Bože. Běž se teda osprchovat.“

Vůbec nic z toho neměla. Jen dusivý pocit provinění.

„Víš, že mě to tvý úhledný bříško hrozně rajcuje?“ přiznal se zadýchaně. „Až ho shodíš, asi mi bude chybět.“

Usmála se.

Pečlivě jí stáhl noční košili přes kolena. „Nemyslíš si, že ses kvůli tomu dítěti stala moc brzo dospělou?“

„Ne. Dospělou jsem se stala před třemi lety. Když mi umřel táta.“

„Škoda, že jsem ho nepoznal.“

„Nelituj. Ten by tě nejspíš shodil ze schodů.“

„To teda těžko.“

„To teda lehko.“

„Jo? A pod těmi schody by mě donutil, abych si tě vzal?“

„Přerazil by tě o žbrlení. Mrzáka bych si nevzala!“

„Nech si ty srandičky. Tebe to trápí?“

„Teď se o tom nebudem bavit. Těhotný se nesměj rozčilovat.“

„Copak ty mi nevěříš? Ty si myslíš, že se na tebe a svýho syna vykašlu? Jo?!“

„Ne.“

„Tak o co jde? To seš tak konvenční?“

„Kdybych byla konvenční, tak bych šla na potrat!“

„Promiň. Slibuju ti, že nejpozději do dvou let bude všechno tak, jak chceš.“

„Hele, už se probudil. Asi má hlad. Uvaříme mu polívku?“

„Bramborovou, nebo rajskou?“

„Prej rajskou.“

Vstal, podal jí župan, přistrčil k posteli pantofle.

Přitáhla si flanelovou látku k břichu, pohlédla na krabici s fotografiemi, objala ho. „Ty fotky se ti povedly, Jakube.“

Potěšeně ji políbil na bílou pěšinku v hnědých vlasech. „To jsem rád, že se ti líbí.“

Nelíbily se jí.

Přejela si napuchlé rty lepivě suchým jazykem. Mám hroznou žízeň! Je mi jedno, kde jsem a že je tady taková tma a že to tu smrdí špitálem, hlavně kdyby mi dali napít. Třeba hořký čaj nebo i teplou chlorovanou vodu, cokoliv…

„Dvakrát dvě deci campari!“

„Nebude mu to vadit, Jakube?“

„Pro jednou ne. Aspoň bude čipernej a třeba dřív vyleze.“

„Prosím tě, vždyť to ještě není ani vidět!“

„No, ještě aby to bylo vidět!“

„Ty se pak budeš stydět chodit se mnou po ulici, až to bude znát?“

„Nevím. Kolik chceš ledu?“

„Co nejvíc. Je mi horko z těch tvejch řečí.“

„Neber mě vážně. Já jsem trochu rozpačitej. Ale kouřit teda nebudeš!“

„Doktor říkal, že tři denně nemůžou vadit, když jsem byla zvyklá…“

„Jak se jmenuje?“

„Kdo?“

„Ten vůl? Já mu asi půjdu rozbít hubu. A varuju tě, až tě někdy načapám s cigaretou, tak ti ji típnu o čelo!“

„A že piju campari, to ti nevadí?“

„Takhle ředěný by neuškodilo ani myši. Stejně jsem zvědavej, co nám sneseš, slepičko.“

„Kluka.“

3

Otevřela oči do cizího stropu. Nebyla doma, ani u Jakuba. Od bílé lampy uprostřed se v omítce táhla puklina. Mířila k oknu, za kterým byl kousek střechy a obdélníček bledého nebe.

Pohnula hlavou, aby viděla víc. Bílá skříň, bílý stůl, bílé židle, bílé postele, bílé obličeje, jsem v nemocnici. Asi jsme se nabourali s autem.

Poplašeně se chtěla podívat na peřinu. Vidět, jestli je konejšivě vzdutá, nebo zoufale splasklá. Když zjistila, že se nedokáže nadzvednout do sedu, soustředila se na pohyb levé paže. Ale něco mezi zápěstím a loktem jí drželo ruku v upažení.

S úsilím natočila krk doleva. Hned vedle postele trčela bílá šibenice s láhvemi a rourkami. Vyděsila se. Stejný přístroj vídala před třemi lety, denně strašil v jiné nemocnici, u jiné postele.

Stiskla víčka, pomalu nadechla, zatajila dech. Snažila se postřehnout, jestli se v ní syn hýbe. Měla pocit, že ne. Že tam vůbec není. Že je prázdná.

S vypětím zbývajících sil zvedla pravou paži a v několika fázích jako robot přimáčkla rozevřenou dlaň na střed peřiny. Pak zařvala.

Stoupali umrzlou serpentinou, město pod nimi už rozžalo lampy.

„Není ti zima?“ staral se Jakub.

„Já mám kožíšek, ty jsi na tom hůř, nechceš aspoň šálu?“

„Kdepak. Jen se pěkně zabal, aby mu tam ani škvírkou nefoukalo. Nahoře se zahřejeme, dáme si horkou polívku, nějaký dobrý jídlo…“

Vlekl ji jako dítě, a aby zapomněla na únavu a na zimu, začali hrát slovní kopanou. Brzy postřehl, že jí dělá největší potíže vymýšlet podstatná jména na „i“. Když vyčerpala všechny inkousty, ikebany, ikony a přešla k ikonářům a ikebanistům, zhasla v hotelu vrchní světla.

„Tak ať. To nás nemusí zajímat. Restaurace je dole,“ uklidňoval ji.

Než se vyškrábali k jehlanu, bylo temné i přízemí. Kuchař a servírky právě odjížděli do města, aby v kruhu rodinném vychutnali nadcházející vánoční svátky. Ale starý správce se slitoval. Slíbil večeři a přemluvil je k noclehu. A tak se vtěsnali k personálu do nákladového prostoru roburu a jeli dolů na parkoviště pro občanky a kartáčky na zuby.

Seděla proti okýnku, statečně se bavila s kuchařem, hrůzný pohled do hluboké strže si zakázala. Hlavně musím držet kolena u sebe, aby ho to nevydrncalo. Teď už by to bylo možný.

Jakub zamyšleně obhlížel cestu. „To bych možná taky vyjel,“ řekl, když vystoupili.

Řidič vyklonil hlavu. „Bez řetězů to ani nezkoušej. Radši se projděte, to mladý paní neuškodí. Pěšky je to sichrovka, autem krchovka!“

Robur odbočil, červeně zablikal, zmizel.

Jakub odemkl dvířka. Natáhl se pro tašku. Když se napřimovala, ucítila v zádech jeho váhání. Tušila, co navrhne. Bála se toho. Ale nedokázala přiznat svůj strach.

„Radši se přikurtuj,“ hlesl, když vjeli do první zatáčky.

„Proč? Copak nás tady může někdo kontrolovat?“ zavtipkovala a tiskla roztřeseně nohy k sobě.

Kola podklouzla na ledovém kamení. Pavla se povzbudivě

usmála a přes Jakubovu hlavu se na vteřinku mrkla do tmavé rokle.

„Bojíš se?“

„Ne. Já vím, že umíš dobře řídit.“

Blábolím tady nesmysly jako nějaká bezmezně oddaná squaw, uvědomila si s překvapením.

„O řízení ani tak nejde,“ vysvětlil skromně. „Jenže mám trochu moc ojetý gumy,“ dodal.

„Co myslíš, že nám ten hodnej dědula připraví k večeři?“ odvracela hovor od katastrofy.

S obdivem se na ni podíval. „Nejspíš studenou mísu, možná klobásy. Dáme si k tomu láhev vína, jo? Teď už můžeš pít. Vojta už je udělanej do detailů.“

„Už má i nehty?“ šeptla a zavřela oči. Pokud se teda musíme nabourat, bylo by mnohem lepší vlítnout do tý skály napravo než do rokle, smlouvala v duchu.

„Nehty? Tak to nevím. Ale nehty snad nejsou důležitý.“

„Některý mimina prej mají hned zuby,“ vyslovila další repliku a přimáčkla si dlaně na břicho. Neměla jsem mu to dovolit. Jsem cvok, a jestli se zabijem, bude to moje vina.

„No, ale ty jim hned vytrhnou. Pak jim narostou nový,“ vysvětlil a táhlým obloukem vybral smyk.

„V kolik ráno vyjedem?“ zmohla se po chvíli na další otázku.

„Asi po desátý. Maminka by mě zabila, kdybych tě nevrátil na Štědrej den.“

„To víš, bylo by jí to líto,“ řekla lehce a zkusmo otevřela pravé oko.

Auto zpomalilo, zastavilo před vchodem do hotelu.

Tiše vydechla, povolila bolavě napnuté svaly a zašátrala po kličce dvířek.

„Počkej,“ sáhl jí na rameno, pak jí natočil obličej k sobě, „víš, že jsi hrozně statečná holka?“

4

„Tak se přece uklidněte, paní Suková. Všechno zlé už je za váma, teď už je to v pořádku. Máte moc pěknou zdravou holčičku a za chvilku vám přinesu čaj."

„Holčičku?" vydechla nevěřícně.

„Váží tři kila čtyřicet. Je to cvalda. Ukážeme vám ji, až vám bude líp."

„Já si vůbec nic nepamatuju. Oni mě řezali?"

„Bylo to nutné. Teď ale přestaňte mluvit a snažte se hezky usnout."

„Tak… je to opravdu holka?"

„Holka jako lusk."

Zvěstovatelka spokojeně odkráčela.

Pavla vytřeštila oči do lhostejného stropu. Nikdy mě nenapadlo, že to může být holka! Byla jsem si tak jistá, zblbla jsem celou rodinu… to se mi teda povedlo!

Z rohu místnosti k ní dolehl chvějivý hlas staré ženy: „Nic si z toho nedělejte, mladá paní. Holky jsou stejně lepší než kluci. Ty aspoň mámě neutečou, furt se vracej domů."

Ani jsme nevymysleli jméno. Celou výbavičku mám modrou!

„A manžela se nebojte. Nakonec ji bude rozmazlovat víc než vy. Chlapi sice říkaj, že chtěj syny, ale ve skutečnosti toužej po dcerách."

Teď se nebudu rozčilovat zbytečným přemýšlením. Stejně si tady s tím rozpáraným břichem poležím nejmíň tejden. Za tu dobu si snad zvyknu, že mám holku. Hlavně, aby už přinesla ten čaj! To je teď nejdůležitější.

Na jazyku ji zastudila jahoda.

„Mňam! Jezdíte sem často?"

„Maminka tady bývá až do podzimu a já, jak mi to vyjde. Je to z Prahy kousek."

„V tom rybníku se dá koupat?" zahleděla se řídkým pletivem plotu na louku a lákavě prosluněnou vodu.

„Jsou tady ještě dva další. V každým se dá koupat."

„A nechcete se teď vykoupat?"

Jakub se podíval na hodiny. „To nestihnem. Nebudem si radši tykat? Takhle mám furt pocit, že mluvím k zástupu."

„Můžem si tykat. Ale až za chvíli. Maminka…"

„Mamince se moc líbíš."

„Vezmete si venkovský chleba s máslem, Pavlínko?" maminka překročila schůdek u kuchyně a pomalu se blížila travnatým chodníčkem mezi záhony. V každé dlani držela namazaný krajíc.

„Děkuju. Už jsem taky ochutnala vaše jahody. Máte to tady moc pěkné, všechno. Pěkné, čisťounké a voňavé. Ty staré stromy působí tak spolehlivě a klidně, že to člověku vrací… jistotu."

Paní Čermáková rozdala chleby a sedla si na kryt studny. „Jsem tady ráda. Jen kdyby za mnou Jakoubek jezdil častěji. Bez něj je tady moc smutno."

„Pořád se musím dívat na ty vaše vlasy. Svítí vám jako malé slunce."

„To je zázrak přírody," usmál se Jakub a sklonil se k matce, „jiným lidem vlasy šedivěj, jen mojí mamince zezlátly," vztáhl ruce a upevnil jí povolenou kadeř sponkou.

Stará žena otočila k synovi tvář, zvedla těžká víčka a dívala se na něj. Temně hnědé duhovky jí proteplilo odpolední slunce, na okamžik jim vrátilo jiskřivost mládí, Pavla couvla o krok, intimita výjevu jí sevřela hrdlo. S pocitem, že je přespočetná, se shýbla k záhonu jahod. To bude asi věkem, přemýšlela. Ona je už stará, měla ho zřejmě dost pozdě, proto jsou k sobě tak něžní. Když žena rodí poprvé až po třicítce, tak je to pro ni asi úplně jiné než pro osmnáctileté vyjukané nanynky. Prožívá to mnohem vroucněji a opravdověji. Nepřipadá si využitá, ale obdarovaná. A to dítě to jistě musí vycítit. Ode dneška už žádné drby o Jakubovi nebudu brát vážně. Je mi úplně jedno, kolik měl holek, důležité je, jak se chová k mámě.

Když dojedli krajíce, doprovodila je maminka k autu. Pavla stáhla okénko a mávala tak dlouho, dokud jí zlatovlasá žena nezmizela za bariérou stromů.

Jednou budu taky stará a nemocná. Budu dělat malé krůčky, abych nenamáhala srdce, a když přijede syn na návštěvu, budu se statečně usmívat a říkat, že se mi na venkově daří skvěle. Při troše štěstí budu mít u domu starou zahradu se starými stromy a v jejich stínu starou studnu.

„Jakej byl táta?"

„Prej fajn. Já jsem totiž pohrobek. Narodil jsem se tři měsíce po jeho smrti. Maminka si dlouho myslela, že jsem nádor. Teprve když jsem začal kopat, šla k doktorovi. Když jsem byl malý, tak mi říkala, že mě přinesl Mikuláš v koši. Narodil jsem se šestého prosince."

„Ty se máš!"

„Viď? Strejda ji vezl do porodnice a před autem jim běhali čerti, andělé a Mikuláši, cinkali zvonečkama, do toho padal sníh…"

„To si musím pamatovat a až budeš jednou slavnej, napíšu ti to do životopisu."

„Fajn. Hele, jogíni! Tak jsme to stihli. Běž vyjednat natáčení, já si zatím zdřímnu."

„Já sama?" vyplašila se.

„Ty sama. Proto tě se mnou poslali, ne? Já jsem kameraman, ty seš producentka, tak zapomeň na trému a upaluj vydělávat penízky."

Bojácně vystoupila z auta. Za minutu však zjistila, že s magickým zaklínadlem „Filmový štáb z Prahy" se nemusí ničeho bát. Ani jogínů.

Skláněla se nad ní sestra: „Mám pro vás čaj."

Otevřela pusu, trochu tekutiny jí skáplo na jazyk. Vyprahle polkla a sevřela lžičku do zubů.

„Pusťte, ještě vám dám."

Okamžitě poslechla. Když vychutnávala druhou dávku, po-

myslela si, že snad nikdy nepila nic tak lahodného a osvěžujícího.

Sestra se naklonila potřetí.

Pavla labužnicky převalovala kapičky na jazyku. Když si navlhčila dásně a patro, polkla a soustředěně vnímala, jak čaj pomalu stéká do krku.

V té soukromé čekárně nebylo okno. Opírala se o latexovou zeď, prohlížela si ostatní ženy. Tvářily se trpělivě a lhostejně, jako by čekaly ve frontě na maso.

Po dvou hodinách stání se jí zatmělo před očima. Vratce došla k lavici a poprosila rozmlženou paní, aby ji pustila sednout. Když malátně klesla na uvolněné místo, čekárna ožila. Jedna z pacientek odběhla namočit kapesník, jiná jí ho připlácla pod ofinu, někdo další otevřel dveře na chodbu.

I za zavřenými víčky cítila zvědavé pohledy, které zkoumaly její dosud ploché břicho, nenápadně sepnula prsty, aby se nepoznalo, že nemá značkovací kroužek.

„Vy jste paní Suková?“ úhledné doktorce mohlo být přes sedmdesát.

„Slečna…“ začervenala se.

„To je detail. Tak, proč jste ke mně přišla, děvenko?“

Pochopila, že vybledlé oči za brejličkami vědí o životě a o ženách všechno, že se před nimi nemusí stydět. A tak si odpustila připravený monolog a oznámila účel návštěvy jednou stručnou větou.

„Výborně, hned se na to podíváme. Odložte si a vyskočte tady na tu nestvůru. Vy jste ještě nikdy nebyla u gynekologa?“

„Nikdy,“ přiznala a čekala, že se dozví, jaká je to chyba.

„Pomůžu vám,“ stařenka čiperně vstala. „Tak, nožičky tady do těch držáků a hezky se položte, uvolněte se. Jste krásně opálená a čím jste se to navoněla? Moc příjemná kolínská…“ ševelila rychlé věty, aby odpoutala pozornost od prohlídky. Pavlu překvapilo, že si vůbec nepřipadá tak ponížená, jak se obávala.

Nakonec ji doktorka pleskla přes břicho a napřímila se: „Zatím je to spíš lavór, ale za pár měsíců… je to opravdu gravidita. A vy jste ráda, to jsem poznala. Tak, můžete se obléknout. Je to zhruba osmý týden, pokud chcete chystat veselku…“

„Ne, já se nebudu vdávat,“ vysvětlila krotce.

Lékařka zvedla hlavu od lejster: „Konečně taky jedna rozumná bytost! Ženy na Západě si už dávno uvědomily, že k založení rodiny je manžel zbytečným přepychem. Nejlepší děti jsou ty, které vychovává jen matka. Gratuluju, děvenko. Za měsíc se mi přijďte ukázat, napíšu vám potvrzení do poradny.“

Vyrovnala účet, stiskla staré feministce dlaň, pak hrdě proplula uličkou zvědavých pohledů.

Než vyšla do letní ulice, zastavila se v tmavé chodbě. Potřebovala si o samotě uvědomit, že bude mít syna.

Přitiskla se zády k chladivým dlaždičkám, několikrát se zhluboka nadechla, vydechla a zatajila dech. Jsem šťastná! Teď, v tuto minutu, prožívám nejkrásnější a nejplnější okamžik svého života. Protože je to zatím všechno jenom slib a naděje. Příště už v tom budou obavy, strach, bolest, teď je to dokonalé. Musím večer zatelefonovat Aleně a taky babičce na Moravu. Ale té radši napíšu dlouhý dopis.

Vysmrkala se, přepudrovala si nos a s rukama v kapsách vykročila do večerního města.

Nenápadně si prohlížela svou siluetu ve výkladních skříních. Nikdo neví, co prožívám, každý spěchá, mohla bych koupit sedmičku bílého vína, abychom to s maminkou oslavily. Zředím si ho sodovkou, ode dneška určitě přestanu kouřit.

Pár metrů před ní šel mladý chlapec v džínách a dlouhých, umolousaných vlasech. Jindy by si ho ani nevšimla, nevypadal přitažlivě. Ale teď pozorovala jeho klátivou chůzi s nekritickým dojetím. Ta doktorka je zřejmě zklamaná a zatrpklá, nemá pravdu. Muži jsou přece pro život strašně důležití. Každý, i ten nejhorší chlap je důležitý, když zplodí dítě, když dokáže, aby nějaká žena díky němu cítila to, co teď já.

Potlačila nesmyslnou chuť oslovit toho cizího kluka a pozvat ho na kafe. Vešla do obchodu, koupila víno, pak spěchala k tramvaji. Po třech stanicích se jí znovu udělalo špatně, vystoupila, zbytek cesty došla pěšky.

Maminka se zachovala nádherně. Sundala si natáčku nad čelem a oblékla sváteční bílou blůzičku. Pak si pustily gramofon, pily víno a do noci mluvily o Vojtěchovi.

5

„Leží na týhle cimře nějaká Suková?"

„Ano. To je tady ta paní. Teď asi usnula. Copak jí nesete pěkného?"

„Kompoty, džusy a dopisy."

Při posledním slově rozlepila oči.

U postele stál důležitý stařík se zajímavou pěšinkou uprostřed dlouhých šedých vlasů. Zřejmě bývalý houslista, napadlo ji.

„Mám vás moc pozdravovat od maminky, něco vám posílá," vyřizoval svým melodickým hlasem. Takže spíš bývalý zpěvák ze sboru, opravila se. Udivilo ji, že koloběh venku pokračuje, že maminka jezdí autem, kupuje kompoty, jistě vysvětluje prodavačkám, že je to pro dceru do porodnice, a ony se zdvořile diví, že tak mladá a půvabná žena je už babičkou.

Bezradně se pohnula. „Nemohl byste… vyndat mi ty dopisy?"

Sborista zalovil v igelitové tašce, položil na peřinu obálky.

Ani na jedné neviděla Jakubův rukopis. Ale třeba daly jeho dopis do té velké žluté s krasopisným „NAŠÍ MAMINCE PAVLÍNCE".

„A co mám dělat s tím proviantem?"

„Dejte to někam, do stolku třeba."

Shýbl se ke skříňce, pečlivě do ní rovnal plechovky.

Natrhla růžek žluté obálky, netrpělivě čekala, až vrátný odejde.

Ale tomu se zřejmě moc nechtělo z teplého pokoje do studené vrátnice. „Vám dělali císaře, žejo, mladá paní?“ konverzoval, aby to natáhl.

„Hm.“

„No jo, já jsem slyšel, jak to doktor Pelc vysvětloval mamince. Byla z toho, chudinka, celá vyděšená. Pak se se mnou radila, co mu má dát.“

Pár přes hubu! pomyslela si Pavla zuřivě. Nic jinýho si nezaslouží, packal pitomej.

„A co on bere?“ zajímala se pacientka, která čekala na operaci.

„Nejradši prachy. Chlastat nemůže, má vředa.“

Aby mu praskl, idiotovi!

Bývalý sborista vrzavě vstal z dřepu. „Nepotřebujete ještě něco? Nemám vám rovnou otevřít nějaký ten džus?“

Zamyšleně si prohlédla jeho ochotný úsměv. Maminčin šarm a štědrost na něj zřejmě hluboce zapůsobily. Jako ostatně na každého. Vzpomněla si na jednu dávnou příhodu v drogerii. Maminka se příjemně vybavovala s prodavačkou, svěřovaly si své názory na odstíny rtěnek a Pavla se sestrou unuděně okopávaly dřevěný pult. Maminka se na ně ohlédla a nespokojeně nakrčila čelo. „To víte, i elegantní žena může mít dcery ňoumy,“ řekla tehdy ta napajcovaná dorotka za pultem.

„Tak pomerančový, nebo radši jahodový?“ zeptal se sborista.

„Ne, děkuju. Já džus ještě nesmím.“

Konečně se za ním zavřely dveře.

Nejdřív rozlepila obálky, které určitě nebyly od Jakuba. V první našla ozdobný lístek s gratulací od tety. V druhé jí blahopřála sousedka, ve třetí Alena telegraficky sdělovala, že: „Vtip je v tom, že tahle nová holka bude mít v životě štěstí. Blbý personál mi nedovolil poslat ti nahoru konvalinky. Čekají na vás doma, což je typický. Dopis zítra, až vystřízlivím.“

Shrnula papíry, odložila je na stolek, nadechla se a roztetelen̆e otevřela žlutou, slibn̆e tlustou obálku. Vyndala tři složené dopisy s maminčiným, babiččiným a sestřiným rukopisem.

Snad mi jeho psaní přinesou odpoledne, nebo až zítra, uklidn̆ovala se a luštila láskyplné výlevy nejbližších příbuzných. Jejich optimismus ji rozesmutnil.

Milosrdná sestra jí setřela slzy a vpíchla spánek.

Hnědý oslík stál z ánfasu. Tvářil se spokojen̆e a syt̆e, nebe nad ním bylo blankytn̆e modré, jako bývá jižní nebe v červenci nebo začátkem srpna, nebo když je pohlednice kolorovaná.

Vydrápla ji ze schránky a cestou do schodů si vzadu přečetla stručný vzkaz. „Srdečný pozdrav z Jugo (a možná i pusu) Ti posílá Tvůj viz obrázek."

Má s sebou asi diář s adresami všech fešných brigádnic z Krátkého filmu, ty pohledy a poštovné ho budou stát majlant. Bez nadšení zasunula oslíka do knihovny.

Rukopis jí připadal nabubřelý. S tou pusou ji to urazilo. Takhle na dálku si dovoluje, když tady byl, bavili se o filmech a o krajině.

Začátkem října jí halasn̆e telefonoval, že už se vrátil.

„To jsem se uklidnila," řekla ironicky.

„Proč? Kdybych tam chtěl zůstat, tak bych ti to přece řekl," nepochopil její tón. Pak ji pozval na Chaplina a na večeři.

V restauraci se bavili nejdřív o Chaplinovi, pak o zdražení zlata. Odvezl ji před dům, políbil jí ruku.

V pokoji vyndala z knihovny n̆ěžný obrázek oslíka, přehodnocovala rukopis. Teď na ni působil spíš spontánn̆e a snad velkoryse.

O týden později ji poprosil, aby s ním jela na dotáčky s jogíny. Tentokrát jen do Stromovky.

Vybrala si židli u okna, když uviděla stříbrné auto, omluvila se profesorovi a odešla z přednášky.

„Ty jsi ostříhaná!"

„Jen trochu."

„Snad si na to zvyknu."

Udiveně pokrčila rameny.

Zastavil u Malé říčky. Už tam přešlapoval režisér a pihovatá poletucha Evka. Pavlu to naštvalo, uvědomila si, že to vypadá, jako by s Jakubem něco měla. Ale režisér ji přivítal s nadšením. „Tak vy jste tady oba? Senza, to zvládnete sami. Tady máte formuláře, Pavlínko, a prosím nic neškrtat, jako dycky čistě a jasně."

Zabouchla vztekle dvířka, přitiskla si papíry k tělu a přes kapotu se zamračila na Jakuba.

Vyplivl žvejkačku, přimhouřil oči.

Režisér s poletuchou odjeli.

Dívala se na něho a poprvé si všimla, že má sytě hnědé duhovky jako její první medvídek. Nikdy si nehrála s panenkami, uznávala jen plyšové medvědy a psy.

„Už jsem zjistil, že ti ty vlasy takhle slušej."

„Proč jsi mi poslal oslíka, když máš oči jako medvěd?"

Přes řeku na ně mávali jogíni.

Další hodinu lezl po stromech, aby je vzal i seshora.

„Je Jugoslávie zemí budoucnosti?" zeptala se, když se pak převlékal do čistého trika.

„Proti nám určitě."

„Myslíš na emigraci?" vyzvídala.

„Ne. Maminka by si jinde nezvykla. A já už jsem na to taky starej."

„V sedmadvaceti?"

„Jo."

Zastavil jí u domu. Srovnala výplatní formuláře se jmény jogínů na zadní sedadlo, otevřela dvířka.

„Počkej. Dvakrát jsem ti volal a ty jsi nebyla doma."

„Chodím do školy."

„Nerad volám někam, kde to nikdo nebere."

„Jo? Tak nevolej," poradila mu.

„Domluvíme se teda hned?"

„Na čem?"

„Takhle jednáš s každým klukem?“

„Jak takhle?“

„No, připadáš mi hrozně odtažitá.“

„To nevadí.“

„Ty to chceš zaťápnout?“

„Co?“

„Náš vztah.“

Kolem auta někdo prošel, nervózně přivřela dvířka, otočila se k Jakubovi. „Už je to vztah?“ hlesla a cítila tep až v uších.

„To bychom měli zjistit, ne? Jenže na to potřebujem trochu víc času. Chtěl bych tě mít aspoň na dva dny jen pro sebe. Abys nikam nespěchala. Ohraničenou v malým prostoru, jako je třeba tohle auto nebo hotelový pokoj.“

Nad jeho nestydatou domýšlivostí pokrčila rameny. Podobné věty sice pronášeli floutkové v jejích oblíbených románech, jenže Jakub nebyl žádný Rhett Butler.

„Neurážej se. Já mluvím rád na rovinu.“

„To vidím,“ souhlasila.

„Hele, hlavně neříkej, že na to nejsi zvyklá. Na tý tvý fakultě je určitě pár frajerů, od kterých by ti takový řeči vyhovovaly.“

Nadechla se, vydechla, zatajila dech. Pak vyskočila z auta jako kaskadér po srážce s benzínovým čerpadlem.

„Takže co?“ řval do tmavé ulice.

„Oplatky se nepečou!“ uzavřela záležitost i dvířka a s obrovským soustředěním na výsledný estetický dojem odkráčela k domu.

Teprve na druhém odpočívadle povolila krasobruslařské držení těla, vyčkala, až automat zhasne světlo, a opatrně přiblížila tvář k oknu.

Ale po jeho autě už nezůstal na silnici ani obláček dýmu.

V pokoji vytáhla kýčovitý obrázek oslíka a zuřivě ho roztrhala.

O minutu později našla v zásuvce průhlednou lepicí pásku, sedla si ke stolu a pečlivě pohled slepila na rubové straně. Pak ho vrátila do knihovny. Ale tentokrát mu vybrala lepší stáj.

Zasunula ho do poličky, kde měla Krležovy romány. Aby se u ní cítil jako doma.

6

„Chtěla bych vidět svou dceru," pronesla románovou větu.

„Tady nejsou návštěvy dovolený," odpověděla sestra.

„Nemůžete mi ji ukázat aspoň ve dveřích?" smlouvala.

„Paní, snad mluvím jasně? Do týhle nemocnice návštěvy nesměj. Ani děti, ani dospělí."

„To není návštěva, to je novorozeně!" zařvala a stehy jí prořízly šev.

„Tak to jste měla říct! Hned to zařídím. Za chvilku ji přinesou."

Za chvilku ji nepřinesli.

Za hodina přišla ta samá sestra a podala jí podezřelou pilulku. Měla čerstvě napuchlou tvář, zarudlá víčka, Pavla pochopila, že holčička umřela.

Teď mě zbaběle uspí nějakým šmejdem, mezitím se vymění služby, ráno mi to řekne jiná sestra.

Zabalila prášek do kapesníku. Uvažovala, kolik takových prášků by stačilo, aby jí to už říkat nemuseli.

Zarachotil vozík s večeřemi. Uřvaná sestra soucitně odvracela tvář, Pavla se rozhodla, že se ptát nebude. Dokud to neuslyším, není to pravda.

„Vy jste vůbec nic nejedla? Ale bujón už přece můžete," přemlouvala ji oteklá pečovatelka a zvedla talíř.

Vyrazila jí ho z ruky. Nehodlala se udržovat při životě žrádlem, když její dítě nechali umřít.

„Co je? Je vám špatně? Mám zavolat doktora?"

„Ano," vyslovila.

Od chlapa to třeba snesu líp. Aspoň pro první chvíli. Chtěla bych, aby byl starý. Aby měl vrásky, kulatá záda a koukal mi do očí.